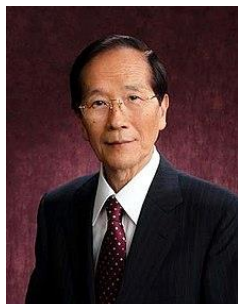

† *Elhunyt Akira Endo, „a sztatinok atyja”*

Forrás Internet-helye: [https://en.wikipedia.org/wiki/Akira_Endo_\(biochemist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Akira_Endo_(biochemist))

Akira Endō (遠藤 章) japán biokémikus. (1933. november 14. – 2024. június 5.). A *Tokyo University of Agriculture and Technology (Tōkyō Nōkō Daigaku)* professzora, a *Biopharm Research Laboratories* igazgatója.

Észak-Japánban (*Higashiyuri, Akita* prefektúra) földműves családban nevelkedett. Már gyermekkorában a természettudományok, főleg a gombák és penészgombák iránt érdeklődött.

1957 BA végzettség, 1967 PhD biokémiából.

1957-1978: a *Sankyo Co.* gyógyszerészeti intézet kutatója. 1966-1968: az *Albert Einstein College of Medicine New York* kutatási ösztöndíjasa. 1979-től a *Tokyo University of Agriculture and Technology* associate professzora, 1986-tól címzetes professzora. 1997-ben nyugállományba vonult, azóta a *Biopharm Research Laboratories* igazgatója volt. 2009-től a *Hitotsubashi-University* vendégprofesszora.

Munkásságát kezdettől fogva Alexander Fleming kutatásai ihlették, aki a *Penicillium* penészgombából fejlesztette ki a Penicillint. Amerikai ösztöndíjasként feltűnt neki a túlsúlyos emberek magas száma és a koleszterincsökkentők iránt kezdett érdeklődni. Később a *Sankyo* laborjában kutatócsoportjával hozzálátott a sztatinok fejlesztéséhez. Egy év elteltével a team megállapította, hogy a már ismert Citrinin patkányokban csökkenti a koleszterinszintet. Ezt a kutatást azonban a fokozott vesetoxicitás miatt leállították. 1972 nyarán felfedeztek egy másik szubsztanciát, a *Penicillium citrinum* Pen-51-et, amelyet egy kiotói gabonaraktárból származó rizsmintából izoláltak, majd 1973 júliusában ebből a penészgombából három aktív metabolitot izoláltak. 1976-ban két tanulmányt publikáltak az első sztatin, a Mevasztatin tulajdonságairól. Az első sztatin, a Lovasztatin kereskedelmi forgalmazását a **US Food and Drug Administration (FDA)** engedélyezte 1987 szeptemberében.

Díjai: 1987 *Heinrich-Wieland-díj*; 1999 a *Warren Alpert Foundation* díja; 2006 *Japan-Prize*; 2006 *Massry-díj*; 2008 *Albert Lasker Award for Clinical Medical Research*; 2009 *Outstanding Achievement Award of the International Atherosclerosis Society*; 2011 a *National Academy of Sciences* tagja; 2012 a *University of Pennsylvania* díszdoktora; 2014 *Mahidol herceg-díj*; 2017 *Canada Gairdner International Award*.